

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**У МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

28-29 ЛЮТОГО 2024 РОКУ

м. Запоріжжя

УДК 614.253
С69

Редколегія:

Л.М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ, кандидат медичних наук, професор;

І.Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ, доктор філософських наук, професор;

Ю.В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ;

Д.П. Сенетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Н.В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Ю.О. Ірiogлу – кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ.

С-69 Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині): зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (28-29 лютого 2024 року). – Запоріжжя: ЗДМФУ, 2024. – 312 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Мартищенко У.С., Колінько М.В.</i> ФІЛОСОФСЬКА РОЗВІДКА ОСОБЛИВОСТЕЙ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	244
<i>Кологойда В.Р.</i> ПРИНЦИПИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СПОРТСМЕНІВ ІЗ ТРАВМАМИ КОЛІННИХ СУГЛОБІВ.....	246
<i>Левченко Є.В.</i> ЦІНА І ЦІННОСТІ ВІЙНИ.....	247
<i>Павлюченко М.І., Сюсюка В.Г., Ганошенко Ю.А., Карпенко Т.В., Пономаренко О.В.</i> НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК В СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД.....	249
<i>Панькович Л.В., Елланська Н.Г., Томаревська О.С.</i> ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АРТТЕРАПІЇ В МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З ШЕМИЧНИМ ІНСУЛЬТОМ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	250
<i>Пацера М.В.</i> МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ ВІД ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ.....	254
<i>Підкова В.Я., Зелезінська Н.Я., Пащенко І.В.</i> ЗАНЯТТЯ МУЗИКОЮ, ЯК СПОСІБ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	255
<i>Пучков В.А., Кирилюк О.Д., Шевченко А.О., Богуславська Н.Ю., Бабінчук О.В.</i> ІНТЕРАКТИВНЕ СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРЯ-АКУШЕРА-ГІНЕКОЛОГА.....	257
<i>Рагріна Ж.М.</i> ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	259
<i>Савчук В.А.</i> РОЗУМІННЯ АГРЕСІЇ ЛЮДИНИ У ФІЛОСОФІЇ ЕРІХА ФРОММА.....	260
<i>Сініцина А.В.</i> “ВСТОЯТИ, КОЛИ ВСЕ ХИТАЄТЬСЯ” (ЕТИЧНА ДОКТРИНА “МИСТЕЦТВА ЖИТТЯ” П.АДО).....	261
<i>Соляник О.В.</i> СПРИЙНЯТТЯ СМЕРТІ ДІТЬМИ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП.....	263
<i>Стиця Н.В., Скупий І.М.</i> АКТУАЛІЗАЦІЯ МЕТОДОЛОГІЇ КРИТИЧНОЇ МЕДИЧНОЇ АНТРОПОЛОГІЇ В КРИЗОВИХ УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	264
<i>Тоцька А.В.</i> МІСЦЕ ЕРГОТЕРАПІЇ У ВІДНОВЛЕННІ ФУНКЦІЙ ВЕРХНЬОЇ КІНЦІВКИ У ПАЦІЄНТІВ ПІСЛЯ ІНСУЛЬТУ.....	265
<i>Уварова О.О., Нігрецкул В.В.</i> МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	267
<i>Усачова О.В., Работягова Т.О.</i> ВПЛИВ СТРЕСУ НА ПЕРЕБІГ ІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ДІТЕЙ.....	268
<i>Чмара Д.В., Черненко О.Є.</i> ОСОБЛИВОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЛЮДИНИ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ ПФЧ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ.....	269
СЕКЦІЯ 9. МАЙБУТНЄ МЕДИЦИНИ: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКЕ ПРОГНОЗУВАННЯ	
<i>Волосовець О.П., Волосовець А.О., Вербицький І.В.</i> МЕДИЧНА ОСВІТА ТА КАДРИ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ.....	270
<i>Ткаченко Н.О., Маганова Т.В.</i> СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ ФАРМАЦЕВТА: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ.....	274

5. Kroenke K. et al. An ultra-brief screening scale for anxiety and depression: the PHQ-4. *Psychosomatics*. 2009. Vol. 50(6). P. 613–621.

6. Kurapov A. et al. Six months into the war: a first-wave study of stress, anxiety, and depression among in Ukraine. *Frontiers in psychiatry*. 2023. Vol. 14. Режим доступу: <https://doi.org/10.3389/fpsy.2023.1190465>

7. Palička M. et al. The influence of excessive stress on medical students in the Czech Republic – national sample. *BMC Med Educ*. 2023. Vol. 23. Режим доступу: <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-2283482/v1>

8. Rebar A. L. et al. A meta-meta-analysis of the effect of physical activity on depression and anxiety in non-clinical adult populations. *Health Psychology Review*. 2015. Vol. 9(3). P. 366-378.

9. Srichawla, B. S., Khazeei Tabari, M. A., Munoz-Valencia, A., Bonilla-Escobar, F. J. War on Ukraine: Impact on Ukrainian Medical Students. *Int J Med Stud*. 2022. Vol. 10(1). P. 15-17.

ВПЛИВ СТРЕСУ НА ПЕРЕБІГ ІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ДІТЕЙ

Усачова Олена Віталіївна д.мед.н., професор,
зав. кафедри дитячих інфекційних хвороб ЗДМФУ
Работягова Тетяна Олександрівна
Лікар-інтерн педіатр ЗДМФУ

Актуальність. Проблема стресу постала перед маленькими українцями ще в 2014 році, коли на наші землі прийшла війна, але про це довгий час мало хто говорив. Наразі, коли у 2022 році відбулось повномасштабне вторгнення, проблема стресу та його вплив на здоров'я дітей гостро постає перед суспільством.

Мета: продемонструвати сучасні дослідження клінічних ознак та механізмів небезпечного впливу стресових факторів на перебіг інфекційних захворювань у дітей.

Матеріали та методи: були проаналізовані сучасні літературні дані про вплив стресу на соматичний стан організму дитини та частоту і перебіг гострих респіраторних вірусних інфекцій

Результати та обговорення

Стрес – це реакція організму на вплив факторів, адаптація до яких перевищує його можливості [1]. Це реакція природна. Коли вона тимчасова, організм долає її та відновлює втрачений ресурс. Але коли ми говоримо про воєнний стан, йде постійний вплив різноманітних факторів стресу на життя дітей. Зокрема це звуки вибухів, втрата близьких людей, безпосередній травматичний досвід. Також фактором стресу під час війни може стати неврівноважена поведінка батьків. Під впливом цих факторів психіка виснажується. Організм дитини особливо чутливий до постійного стресу, тому він припиняє адекватно справлятися з життєвими викликами. На фоні цього виникає збій в роботі як окремих органів та систем так і всього організму [2].

Наразі досить глибоко проблема стресу вивчається в контексті певних психоемоційних розладів. Але не варто забувати і проте, що стрес призводить і до соматичних порушень. Це може проявлятися такими клінічними ознаками як:

1. Поверхнєве дихання, пітливість і прискорене серцебиття.
2. Головні болі, запаморочення та проблеми зі сном.
3. Нудота, розлад травлення або проблеми з травленням.
4. Збільшення або втрата ваги через переїдання чи недоїдання.
5. Часті болі та нездужання [2].

При цьому в кожній окремій дитини при стресі можуть реєструватися та домінувати окремі із наведених соматичних проявів [5], що утруднює ранню діагностику цього стану.

На прикладі захворювання дітей на гострі респіраторно-вірусні інфекції (ГРВІ) демонструємо потенційні механізми взаємозв'язку між стресом і ризиком розвитку ГРВІ.

Існує кілька можливих пояснень підвищення ризику розвитку респіраторних інфекцій на тлі стресу. По-перше, відомо, що стрес негативно впливає на функціонування імунної системи, посилюючи вироблення прозапальних медіаторів і ураження дихальних шляхів [3]. Здавалося би, підвищення рівня кортизолу – гормону стресу – мало би пригнічувати запалення подібно до преднізолону чи гідрокортизону. Проте все відбувається навпаки. Не так давно з'ясувалося, що зв'язок тут дещо складніший. Науковці [4] встановили, що імунні клітини на тлі стресу стають менш чутливими до кортизолу. Внаслідок цього типовий взаємозв'язок між кортизолом і запаленням у дорослих та дітей, які перебувають у стресовому стані, порушується, й підвищення кортизолу не призводить до зменшення запалення. Результатом стає тяжчий та триваліший перебіг ГРВІ.

Висновки

1. В умовах війни стрес є невід'ємною частиною життя кожної дитини.
2. Прояви та симптоми стресу у кожної дитини індивідуальні і потрібно ретельно спостерігати за станом дитини, щоб вчасно виявити та запобігти нищівним наслідкам стресу.
3. Вплив стресу на імунну систему призводить до більш тяжкого та тривалого перебігу інфекційних захворювань.

Список використаних джерел

1. Підчасов Є.В., Чепелева Н.І. Стресові стани дитини під час війни // Особистість, суспільство, війна : тези доп. учасників міжнар. психол. форуму (м. Харків, 15 квіт. 2022 р.). – Харків : ХНУВС, 2022. – С. 93-95.
2. Савелюк Н. М. Переживання стресу в умовах війни: досвід українського студентства // Психологія: реальність і перспективи : збірник наукових праць РДГУ. 2022.
3. <https://www.unicef.org/ukraine/stories/what-is-stress>
4. Стрес і гострі респіраторні інфекції: досліджуємо зв'язок // Здоров'я України. -№ 17 (486). - Вересень 2020 р.
5. Ader R., Felten DL, Cohen N., editors. Psychoneuroimmunology, 3rd ed. Academic Press, San Diego, CA, 2001.

ОСОБЛИВОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЛЮДИНИ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ ПФЧ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

*Чмара Діана Віталіївна
здобувач другого рівня вищої освіти ЗДМФУ
Черненко Олена Євгенівна
канд. фіз.вих., доцент, доцент ЗВО кафедри ФРСМФВіЗ ЗДМФУ*

Під час війни ми завжди маємо проблему медико-психологічної реабілітації, адже це завжди стрес, моральне виснаження та втрата фізичного здоров'я. Ці явища притаманні великій кількості населення України. Тому питання пошуку адекватних засобів реабілітації є вкрай актуальним. Хотілось би зауважити, що у результаті проведення реабілітаційних заходів, ми часто отримуємо позитивну реакцію змін психічного стану людини, тож, бажано, працювати комплексно.

До основних засобів комплексної реабілітації відносять відновне лікування, використання терапевтичних вправ, преформованих фізичних чинників, природні чинники відновлення, психологічна реабілітація [2].

Відновлення шкірного покриву – це один з найперших пунктів, на які варто звернути увагу, адже порушення їх зовнішнього вигляду може призвести до появи психологічних комплексів, замкнутості у собі та відлюдкуватості, що буде негативно позначатись на загальному психоемоційному стані людини.

На сьогодні, завдяки великій кількості сучасних та безпечних методів преформованих фізичних чинників, ми маємо можливість працювати у напрямку відновлення шкіри наших співгромадян, які мають певні пошкодження в результаті військових дій.

Одні з найефективніших методів – це радіочастотний ліфтинг: за допомогою струму RF-частоти проводить контрольований тепловий вплив на дерму, що стимулює вироблення нового колагену й еластину, та починає набагато швидше відбуватися обмін речовин у шарах шкірі. Струми високої частоти впливають на дерму (колагеново-еластиновий каркас обличчя) і гіподерми (підшкірно-жирову клітковину), минаючи епідерміс. Внаслідок прогрівання в шкірі, що поступово втратила частину своїх функцій, має прояви в'ялості, обвислості, зморшкуватості, посилюється крово- і лімфовідтік, активізується обмін речовин, відновлюється робота фібробластів (виробляють речовини, які є попередникам колагенових і еластинових волокон, гіалуронову кислоту, фібрин). Волокна повертають тонус, стискаються і заново формують молоде і пружне обличчя [1].

При використанні апаратів RF-ліфтингу температура впливу на шкіру нижча – від 40 до 45 градусів. Виконується на біполярній насадці, що робить процедуру повністю контрольованою і безпечною.

Також високу ефективність має метод мікрострумової терапії. Мікрострумова терапія – комплексна неінвазивна методика впливу на організм в косметології, яка заснована на впливі слабого імпульсного електричного струму. Послідовно діючи на м'язи, лімфатичні судини, дерму та епідерміс, мікрострум поліпшує стан шкіри. Мікрострумова терапія для обличчя передбачає